

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om ändring av 2 a kap. 9 § i strafflagen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

Det föreslås en ändring av 2 a kap. 9 § i strafflagen så att det ska bli möjligt att bestämma ordningsbot som påföljd för en farkostförseelse enligt lagen om farkostregistret. Enligt gällande 2 a kap. 9 § 2 mom. i strafflagen kan man bestämma ordningsbot som straff för ringa brott mot vägtrafiklagen, fordonslagen eller sjötrafiklagen eller sådana bestämmelser eller föreskrifter som har utfärdats med stöd av dem. I förordningen om ordningsbotsförseelser har med stöd av be-

stämmelsen i fråga som påföljd bestämts ordningsbot för vissa förseelser mot sjötrafikförordningen. Sjötrafikförordningen har dock upphävts genom lagen om farkostregistret som trädde i kraft den 1 oktober 2007. För att det också i fortsättningen dock ska vara möjligt att bestämma ordningsbot som påföljd för gärningarna och försummelserna i fråga måste strafflagen ändras på föreslaget sätt. Den föreslagna lagen avses träda i kraft så snart som möjligt.

MOTIVERING

1 Nuläge och de föreslagna ändringarna

Lagen om farkostregistret (976/2006) trädde i kraft den 1 oktober 2007. Enligt 26 § i lagen ska den som uppsåtligt eller av oaktsamhet försummar den anmälningsskyldighet som avses i 7 § eller bryter mot det användningsförbud om vilket föreskrivs i 8 och 10 §, om inte strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag, för farkostförseelse dömas till böter. Enligt 7 § i lagen ska ägaren till en farkost som är registreringspliktig och den nya ägaren till en registrerad farkost innan farkosten tas i bruk göra en skriftlig registreringsanmälan till den registeransvarige, om inte annat föreskrivs i lagen i fråga. Farkostens ägare eller innehavare ska skriftligen anmäla ändringar av de uppgifter som införts i registret till den registeransvarige inom en månad efter ändringen. Om en registrerad farkost förstörs, säljs eller annars överläts till utlandet eller tas ur bruk permanent, ska den i registret antecknade ägaren till farkosten dessutom inom en månad skriftligen anmäla detta till den registeransvarige. Enligt 8 § 1 mom. i lagen om farkostregistret får en farkost som ska registreras inte användas i sjötrafik innan den förts in i registret, om inte annat föreskrivs i lagen i fråga. Enligt 10 § i lagen om farkostregistret får en registreringspliktig farkost inte användas, om den inte har försetts med registerbe-teckning.

Enligt 27 § i lagen om farkostregistret behöver åtal för en förseelse inte väckas och straff inte dömas ut, om förseelsen enligt 26 § med hänsyn till förhållandena ringa. Om en förseelse uppenbart är ringa, kan Sjöfartsverket, polisen, gränsbevakningsväsendet eller tullverket utan att vidta andra åtgärder ge den skyldige en anmärkning.

Enligt 2 a kap. 9 § 2 mom. i strafflagen (39/1889) kan ordningsbot bestämmas som påföljd för ringa brott mot vägtrafiklagen (267/1981), fordonslagen (1090/2002) eller

sjötrafiklagen (463/1996) eller sådana bestämmelser eller föreskrifter som utfärdats med stöd av dem och som gäller

- 1) gående,
- 2) förare av motorlösa fordon,
- 3) motordrivna fordons eller släpfordons konstruktion, utrustning, skick eller handlingar som ska medföras vid körning av motordrivna fordon, störande och onödig körning med motordrivna fordon, persontransport, användning av förarens eller passagerarens personliga skyddsutrustning, övriga trafikregler som gäller för föraren eller påbud, förbud eller begränsningar som anges med trafikanordning,
- 4) överskridande av den högsta tillåtna hastigheten med ett motordrivet fordon,
- 5) besiktning och anmälan för registrering av fordon, eller
- 6) allmänna skyldigheter för dem som färdas på vatten, farkosters konstruktion, utrustning och skick, skyldighet att visa upp dokument som hänför sig till sjötrafik eller regionala förbud och begränsningar som gäller sjötrafik.

Enligt 13 d § 5 punkten i förordningen om ordningsbotsförseelser (610/1999) kan den som äger en motorbåt som avses i 7 § i förordningen om båttrafik (152/1969) föreläggas en ordningsbot på 35 euro för försummelse att enligt förordningens 7 a § registrera motorbåten innan den tas i bruk eller försummelse att inom utsatt tid till registret göra en sådan ändringsanmälan som avses i förordningens 10 §. Enligt 6 punkten i paragrafen kan den som äger en motorbåt föreläggas en lika stor ordningsbot för försummelse att förse den registrerade motorbåten med det igenkänningstecken som anges i registreringsbeviset så som bestäms i 11 § i förordningen om båttrafik.

Enligt 7 § i förordningen om båttrafik skul-le båtar med utombordsmotor, vars effekt enligt tillverkarens uppgift översteg 15 kilowatt, samt båtar med inombordsmotor och båtar med inombordsmotor med utombords-

drev, vars effekt översteg 37 kilowatt, registreras i enlighet med vad som bestäms i förordningen i fråga. Enligt 7 a § skulle ägaren till en båt som skulle registreras innan båten togs i bruk lämna in en registreringsanmälan till motorbåtsregistret i den magistrat, inom vars verksamhetsområde han hade sin hemkommun enligt lagen om hemkommun (201/1994). Enligt 11 § i förordningen skulle ägaren av en båt, när han eller hon hade fått registreringsbeviset omedelbart förse sin båt med det i beviset angivna igenkänningstecknet, vars nummer eller nummerserie skulle föregås av en bokstav.

Förordningen om båttrafik hade utfärdats med stöd av 2, 3, 11 och 12 § i lagen om båttrafik (151/1969). Enligt 27 § i sjötrafiklagen upphävdes lagen den 28 februari 1969 om båttrafik jämte ändringar. Dock förblev tills vidare i kraft 2 § i lagen om båttrafik och de förordningar som hade utfärdats med stöd av lagen om båttrafik, dvs. förordningen om båttrafik och förordningen om prejningssignaler till fartyg (46/1976). Enligt 27 § i sjötrafiklagen dömdes till straff för brott mot bestämmelserna i lagen och mot bestämmelser som hade utfärdats med stöd av dem enligt lagen i fråga. Enligt 30 § i lagen om farkostregistret upphävdes 2 § i lagen om båttrafik av den 28 februari 1969 samt den samma dag utfärdade förordningen om båttrafik jämte ändringar.

I samband med beredningen av lagen om farkostregistret har det inte i regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om farkostregistret (RP 39/2006 rd) nämnts att en del av de gärningar och försummelse som i 26 § i lagen har föreskrivits vara straffbara, har straffats med ordningsbot redan innan paragrafen i fråga stiftades. Då lagen bereddes har man alltså inte observerat behovet av att ändra såväl 2 a kap. 9 § i strafflagen som 13 d § i förordningen om ordningsbotsförseelser så att det ska vara möjligt att förelägga en ordningsbot för förseelser enligt 26 § i lagen om farkostregistret.

Den försummelse att fullgöra anmälningskyldigheten innan en farkost tas i bruk som förutsätts enligt 7 § 1 mom. i lagen om farkostregistret och som är straffbar enligt 26 § i lagen och en försummelse att inom utsatt tid göra den ändringsanmälan till registret som

förutsätts i 7 § 2 och 3 mom. motsvarar de förseelser som föreskrivs i 13 d § 5 punkten och för vilka bestämts en ordningsbot på 35 euro. Däremot har brott mot det användningsförbud som föreskrivs i 8 § i lagen om farkostregistret och som är straffbart enligt 26 § i lagen i fråga inte varit straffbart innan lagen om farkostregistret trädde i kraft. Enligt 10 § 2 mom. i lagen om farkostregistret ska ägaren utan dröjsmål omedelbart förse farkosten med den registerbeteckning som farkosten getts i registreringsbeviset. Enligt momentet i fråga får en registreringspliktig farkost inte användas, om den inte försetts med registerbeteckning. Ett brott mot det användningsförbud som uppställs i momentet ska bestraffas som farkostförseelse enligt 26 § i lagen om farkostregistret. Enligt 13 d § 6 punkten i förordningen om ordningsbotsförseelser har den som äger en båt tidigare straffats med en ordningsbot på 35 euro för försummelse att förse den registrerade motorbåten med det igenkänningstecken som ingår i registreringsbeviset så som bestäms i 11 § i förordningen om båttrafik.

Brott mot användningsförbuden enligt 8 och 10 § i lagen om farkostregistret har föreskrivits vara straffbart först i lagen om farkostregistret, och för dessa förseelser har det givetvis inte varit möjligt att förelägga ordningsbot. Att tyngdpunkten för straffansvaret flyttas från ägaren av farkosten till dess användare måste anses som en ringa ändring, eftersom båten mycket ofta används av uttryckligen dess ägare. Användningsförbuden i fråga kan därför i fråga om klandervärdhet jämföras med de förseelser som är straffbara som farkostförseelser och som tidigare har bestraffats med ordningsbot. Brott mot användningsförbudet och andra gärningsformer för farkostförseelser ska därför anses som sådana lindriga förseelser i samband med vilka dagsboten kan bli mycket hög och i fråga om vilka en anmärkning å sin sida är en alltför lindrig påföljd med hänsyn till gärningens klandervärdhet. Det är därför motiverat att föreskriva att alla förseelser som uppfyller rekvisitet för farkostförseelse ska bestraffas med ordningsbot och inte med dagsböter. I samband med att förordningen om ordningsbotsförseelser ändras ska ordningsbotens belopp för alla gärningsformer för far-

kostförelse vara 35 euro, och beloppet för ordningsboten ändras alltså inte.

Grundlagsutskottet och lagutskottet har tidigare ofta fäst uppmärksamhet vid blancostraffbestämmelser som är vaga och öppna och därför också problematiska med hänsyn till den straffrättsliga legalitetsprincipen (t.ex. GrUU 20/2002 rd, GrUU 31/2002 rd, LaUU 18/2002 rd och LaUB 28/2002 rd). Enligt grundlagsutskottet rimmar det bättre med den straffrättsliga legalitetsprincipen, om det framgår direkt av lagen att ordningsbot kan bestämmas som straff för förelseer som avses i lagen än att ordningsbot kan bestämmas som konkret straff först genom förordning (GrUU 31/2002 rd). I samband med reformen angående de grundläggande fri- och rättigheterna inskrev grundlagsutskottet kraven på blancostraffbestämmelser. Målet bör vara att de kedjor av bemyndiganden som blancobestämmelserna kräver är exakt angivna och att de materiella bestämmelser som utgör ett villkor för straffbarhet avfattas med den exakthet som krävs av straffbestämmelser och att det av det normkomplex som bestämmelserna ingår i framgår att brott mot dem är straffbart (GrUB 25/1994 rd). Det kan i ljuset av det som grundlagsutskottet anförde anses att t.ex. straffbarheten för förelseer mot t.ex. den upphävda förordningen om båttrafik är särskilt problematisk. I förordningen om båttrafik, vars 7, 7 a, och 11 § var sådana materiella bestämmelser som grundlagsutskottet avsåg och som utgjorde ett villkor för straffbarhet inte innehöll någon som helst karakteristik om att ett brott mot de materiella bestämmelserna var straffbart. Straffbarheten framgick alltså endast av 13 d § i förordningen om ordningsbotsförelseer som utfärdats med stöd av 2 a kap. 9 § i strafflagen.

Riksdagen har förutsatt att regeringen vidtar åtgärder för att revidera bestämmelserna om ordningsbot (RSv 261/2002 rd). Vid justitieministeriet har inletts ett projekt som gäller en totalreform av ordningsbots- och strafforderförfarandet. I betänkandet från den justitieministeriets arbetsgrupp som tillsattes den 4 april 2007 föreslås det bl.a. att om ordningsbotsförelseer ska föreskrivas i en lag angående dem. För dessa förelseer ska man endast kunna förelägga ordningsbot. Samtidigt ska man på det sätt som laglighetsprin-

cipen förutsätter precisera gärningsbeskrivningen för de gärningar som bestraffas som ordningsbotsförelseer. Avsikten är att överlämna regeringens proposition angående totalreformen tidigast i slutet av år 2008.

Möjligheten att bestämma ordningsbot som påföljd för farkostförelseer enligt 26 § i lagen om farkostregistret måste dock föreskrivas innan en eventuell lag om ordningsbotsförelseer stiftas. Det bör bli möjligt att redan under båtsäsongen 2008 förelägga ordningsbot som påföljd för farkostförelseer. Detta förutsätter såväl en ändring såväl av bemyndigandet i 2 a kap. 9 § i strafflagen som av 13 d § i förordningen om ordningsbotsförelseer. Avsikten är att ändra förordningen om ordningsbotsförelseer så snabbt som möjligt, om den föreslagna ändringen av bemyndigandet i 2 a kap. 9 § godkänns. Trots de små ändringarna angående tillämpningsområdet för ordningsbot som föreslås, är propositionens avsikt inte att utvidga tillämpningsområdet för ordningsbot utan att bevara tidigare tillämpningspraxis.

Det föreslås en ändring av 2 a kap. 9 § 6 mom. i strafflagen på ett sådant sätt att det ska vara möjligt att bestämma ordningsbot som påföljd också för farkostförelseer enligt 26 § i lagen om farkostregistret. Det föreslås att det nuvarande 6 mom. flyttas till 7 mom. i slutet av paragrafen. Det föreslås att momentet i fråga ändras på ett sådant sätt att enligt momentet närmare bestämmelser om de förelseer som nämns i 2—6 mom. utfärdas genom förordning av statsrådet. På motsvarande sätt föreslås det att 1 mom. ändras på ett sådant sätt att det i momentet hänvisas till 2—7 mom.

2 Propositionens konsekvenser

För största delen av förelseerna enligt rekvisitet för farkostförelse har det också tidigare bestämts ordningsbot som påföljd. Propositionen har därför inga konsekvenser för myndigheternas uppgifter och förfaranden. Propositionen har inte heller ekonomiska konsekvenser i anslutning till myndighetsverksamheten och den medför inget behov av att öka myndigheternas resurser eller personal.

3 Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts som tjänsteuppdrag vid justitieministeriet.

4 Ikraftträdande

Den föreslagna lagen avses träda i kraft så snart som möjligt.

5 Lagstiftningsordning

De små revideringar som ingår i propositionen kan antas i vanlig lagstiftningsordning. Grundlagsutskottets och lagutskottets ställningstaganden angående behovet att förnya lagstiftningen angående ordningsbotsförfarandet har behandlats i avsnitt 1.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lag

om ändring av 2 a kap. 9 § i strafflagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i strafflagen av den 19 december 1889 (39/1889) 2 a kap 9 §, sådan den lyder i lag 531/2007, som följer:

9 §

Ordningsbotsförelser

Ordningsbot kan i enlighet med 2—7 mom. bestämmas som påföljd för en förseelse som hör under allmänt åtal, när det strängaste föreskrivna straffet är böter eller fängelse i högst sex månader.

Ordningsbot kan bestämmas som påföljd för ringa brott mot vägtrafiklagen (267/1981), fordonslagen (1090/2002) eller sjötrafiklagen (463/1996) eller sådana bestämmelser eller föreskrifter som utfärdats med stöd av dem och som gäller

- 1) gående,
- 2) förare av motorlösa fordon,
- 3) motordrivna fordons eller släpfordons konstruktion, utrustning, skick eller handlingar som ska medföras vid körning av motordrivna fordon, störande och onödig körning med motordrivna fordon, persontransport, användning av förarens eller pas-

sagerarens personliga skyddsutrustning, övriga trafikregler som gäller för föraren eller påbud, förbud eller begränsningar som anges med trafikanordning,

4) överskridande av den högsta tillåtna hastigheten med ett motordrivet fordon,

5) besiktning och anmälan för registrering av fordon, eller

6) allmänna skyldigheter för dem som färdas på vatten, farkosters konstruktion, utrustning och skick, skyldighet att visa upp dokument som hänför sig till sjötrafik eller regionala förbud och begränsningar som gäller sjötrafik.

Ordningsbot kan också bestämmas som påföljd för ringa överträdelse av nedskräpningsförbudet enligt avfallslagen (1072/1993) samt för försummelse att betala fiskevårdsavgift eller spöfiskeavgift enligt lagen om fiske (286/1982) eller för försummelse att inom utsatt tid uppvisa ett bevis på att sådan avgift har betalats.

Ordningsbot kan också bestämmas som påföljd för ordningsförseelse enligt ordningslagen (612/2003).

Ordningsbot kan också bestämmas som påföljd för ringa i 41 kap. 6 § avsett innehav av föremål eller ämne som lämpar sig för att skada någon annan och för ringa i 41 kap. 7 § avsedd överlåtelse till en minderårig av föremål som lämpar sig för att skada någon annan.

Ordningsbot kan också bestämmas som påföljd för farkostförseelse enligt 26 § i lagen om farkostregistret (976/2006).

Närmare bestämmelser om de förseelser som nämns i 2—6 mom. utfärdas genom förordning av statsrådet.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors den 30 maj 2008

Republikens President

TARJA HALONEN

Justitieminister *Tuija Brax*

Lag

om ändring av 2 a kap. 9 § i strafflagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i strafflagen av den 19 december 1889 (39/1889) 2 a kap 9 §, sådan den lyder i lag 531/2007, som följer:

Gällande lydelse

9 §

Ordningsbotsföreseelser

Ordningsbot kan i enlighet med 2—6 mom. bestämmas som påföljd för en förseelse som hör under allmänt åtal, när det strängaste föreskrivna straffet är böter eller fängelse i högst sex månader.

Ordningsbot kan bestämmas som påföljd för ringa brott mot vägtrafiklagen (267/1981), fordonslagen (1090/2002) eller sjötrafiklagen (463/1996) eller sådana bestämmelser eller föreskrifter som utfärdats med stöd av dem och som gäller

- 1) gående,
- 2) förare av motorlösa fordon,
- 3) motordrivna fordons eller släpfordons konstruktion, utrustning, skick eller handlingar som skall medföras vid körning av motordrivna fordon, störande och onödig körning med motordrivna fordon, persontransport, användning av förarens eller passagerarens personliga skyddsutrustning, övriga trafikregler som gäller för föraren eller påbud, förbud eller begränsningar som anges med trafikordning,
- 4) överskridande av den högsta tillåtna hastigheten med ett motordrivet fordon,
- 5) besiktning och anmälan för registrering av fordon, eller
- 6) allmänna skyldigheter för dem som färdas på vatten, farkosters konstruktion, utrustning och skick, skyldighet att visa upp dokument som hänför sig till sjötrafik eller regio-

Föreslagen lydelse

9 §

Ordningsbotsföreseelser

Ordningsbot kan i enlighet med 2—7 mom. bestämmas som påföljd för en förseelse som hör under allmänt åtal, när det strängaste föreskrivna straffet är böter eller fängelse i högst sex månader.

Ordningsbot kan bestämmas som påföljd för ringa brott mot vägtrafiklagen (267/1981), fordonslagen (1090/2002) eller sjötrafiklagen (463/1996) eller sådana bestämmelser eller föreskrifter som utfärdats med stöd av dem och som gäller

- 1) gående,
- 2) förare av motorlösa fordon,
- 3) motordrivna fordons eller släpfordons konstruktion, utrustning, skick eller handlingar som ska medföras vid körning av motordrivna fordon, störande och onödig körning med motordrivna fordon, persontransport, användning av förarens eller passagerarens personliga skyddsutrustning, övriga trafikregler som gäller för föraren eller påbud, förbud eller begränsningar som anges med trafikordning,
- 4) överskridande av den högsta tillåtna hastigheten med ett motordrivet fordon,
- 5) besiktning och anmälan för registrering av fordon, eller
- 6) allmänna skyldigheter för dem som färdas på vatten, farkosters konstruktion, utrustning och skick, skyldighet att visa upp dokument som hänför sig till sjötrafik eller re-

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

nala förbud och begränsningar som gäller sjötrafik.

Ordningsbot kan också bestämmas som påföljd för ringa överträdelse av nedskräpningsförbudet enligt avfallslagen (1072/1993) samt för försummelse att betala fiskevårdsavgift eller spöfiskeavgift enligt lagen om fiske (286/1982) eller för försummelse att inom utsatt tid uppvisa ett bevis på att sådan avgift har betalats.

Ordningsbot kan också bestämmas som påföljd för ordningsförseelse enligt ordningslagen (612/2003).

Ordningsbot kan också bestämmas som påföljd för ringa i 41 kap. 6 § avsett innehav av föremål eller ämne som lämpar sig för att skada någon annan och för ringa i 41 kap. 7 § avsedd överlåtelse till en minderårig av föremål som lämpar sig för att skada någon annan.

Närmare bestämmelser om de förseelser som nämns i 2—5 mom. utfärdas genom förordning av statsrådet.

gionala förbud och begränsningar som gäller sjötrafik.

Ordningsbot kan också bestämmas som påföljd för ringa överträdelse av nedskräpningsförbudet enligt avfallslagen (1072/1993) samt för försummelse att betala fiskevårdsavgift eller spöfiskeavgift enligt lagen om fiske (286/1982) eller för försummelse att inom utsatt tid uppvisa ett bevis på att sådan avgift har betalats.

Ordningsbot kan också bestämmas som påföljd för ordningsförseelse enligt ordningslagen (612/2003).

Ordningsbot kan också bestämmas som påföljd för ringa i 41 kap. 6 § avsett innehav av föremål eller ämne som lämpar sig för att skada någon annan och för ringa i 41 kap. 7 § avsedd överlåtelse till en minderårig av föremål som lämpar sig för att skada någon annan.

Ordningsbot kan också bestämmas som påföljd för farkostförseelse enligt 26 § i lagen om farkostregistret (976/2006).

Närmare bestämmelser om de förseelser som nämns i 2—6 mom. utfärdas genom förordning av statsrådet.